

Działalność kulturalna instytucji MUZEUM

l.p.	Nazwa instytucji: Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy. Niemiecki nazistowski obóz koncentracyjny i zagłady (1940-1945)	jednostka	plan na rok 2022	wykonanie za rok 2022	%
	Wyszczególnienie:				
1.	Ilość oddziałów, filii	liczba	0	0	
2.	Wystawy stałe	liczba	8	8	100
	funkcjonujące w danym roku (powstałe w latach ubiegłych)	liczba	8	8	100
	powstałe w nowym roku	liczba	0	0	
3.	wystawy czasowe własne	liczba	3	3	100
	własne ogółem	liczba	3	3	100
	w siedzibie	liczba	2	2	100
	w oddziałach	liczba			
	poza siedzibą	liczba	1	1	100
	za granicą	liczba	0	0	
4.	wystawy czasowe współorganizowane	liczba	0	0	
	w siedzibie	liczba	0	0	
	w oddziałach	liczba			
	poza siedzibą	liczba	0	0	
5.	powiększenie zbiorów	liczba		236	
	eksponaty	liczba	–	15	
	depozyty	liczba	–	0	
	księgozbiory, archiwalia	liczba	202	221	109,4
6.	konserwacja zbiorów	liczba	95	93	97,8
7.	wydarzenia kulturalne inne	liczba	9	9	100
	wydarzenia plenerowe własne	liczba	2	2	100
	wydarzenia plenerowe współorganizowane	liczba	4	4	100
	inne własne	liczba	1	1	100
	wydarzenia inne współorganizowane	liczba	1	1	100
	wydarzenia online	liczba	1	1	100
8.	ilość odwiedzających	liczba			
	w siedzibie	liczba	40 000	40 303	100,7
	w oddziałach	liczba			
	poza siedzibą	liczba	brak danych	62 903	
	odstony/użytkownicy internetowi	liczba	120000 / 42000	142471 / 50944	118,7 / 121,3
9.	działalność edukacyjna	liczba			
	lekcje muzealne	liczba	40	40	100
	warsztaty	liczba	40	43	107,5
	konferencje, wykłady, inne itp..	liczba	3	3	100
	ilość odbiorców działań edukacyjnych	liczba	1800	1843	102,4
10.	działalność badawcza, naukowa	liczba			
	projekty badawcze	liczba	4	4	100
	własne kwerendy i udzielone informacje naukowe	liczba	35	41	117,1
	udostępnianie księgozbioru	liczba	300	313	104,3
11.	wydawnictwa	liczba	11	11	
	druki zwarte, opracowania, roczniki itp..	liczba	2	2	100
	wydawnictwa ulotne, reklamowe, itp..	liczba	5	5	100

	wydawnictwa wirtualne, internetowe, e-booki, itp.	liczba	4	4	100
12.	promocja	liczba	36	36	
	materiały TV i radiowe o instytucji	liczba	10	10	100
	materiały w portalach internetowych o instytucji	liczba	20	20	100
	materiały w prasie o instytucji	liczba	6	6	100
13.	nagrody	liczba	6	6	
	wręczone	liczba	6	6	100
	zdobyte	liczba		0	

Krótki opis podejmowanych działań: wystawy stałe, czasowe, inne wydarzenia kulturalne, działalność badawcza, działalność edukacyjna, inne - proszę przedstawić jako Załącznik 1a do planu merytorycznego obejmujący maksymalnie 1 stronę A4 oraz Załącznik 1b do sprawozdania za kwartał obejmujący maksymalnie 1 stronę A4

Zagrożenie działalności instytucji proszę przedstawić jako Załącznik 2a do planu obejmujący maksymalnie 1 stronę A4 oraz Załącznik 2b do sprawozdania za kwartał obejmujący maksymalnie 1 stronę A4

Nagrody: wręczone i otrzymane - Załącznik 3a do planu oraz Załącznik 3b do sprawozdania za kwartał

Wyrażam zgodę na wykorzystywanie zdjęć i materiałów promocyjnych umieszczonych na stronach www oraz portalach społecznościowych w celu prezentacji działań instytucji dla Zarządu Województwa Dolnośląskiego oraz Radnych Sejmiku Województwa Dolnośląskiego.

Opracował: Danuta Sawicka

data: 18.01.2023 r.

Zatwierdził: Janusz Barszcz
DYREKTOR MUZEUM GROSS-ROSEN

data: 18.01.2023 r.

Wystawy:

- W Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy prezentowanych jest 8 wystaw stałych: „KL Gross-Rosen 1941–1945”; „AL Riese – filie obozu koncentracyjnego Gross-Rosen w Górach Sowich”; „Zaginione człowieczeństwo”; „Zostały rzeczy, pamięć, żal”; „Przywrócić pamięć – materialne znaki historii”; „Herosi w pasiakach. Nieznana historia piłki nożnej w hitlerowskim obozie koncentracyjnym Gross-Rosen”; „Kamienne świadectwo”; „Filie KL Gross-Rosen” oraz wystawy czasowe własne: „Hubalczyki w KL Gross-Rosen”; „Przeżyłem własną śmierć. Myśli wielkopostne”.
- Poza terenem Muzeum, w Centrum Kultury i Turystyki w Walimiu – Sztolnie Walimskie, udostępniana jest kopia wystawy „AL Riese – filie KL Gross-Rosen w Górach Sowich”.
- Prezentowano w 2022 r. w Muzeum w Rogoźnicy 4 wystawy czasowe wypożyczone (nie wynikały z umów o współpracę): „Ocalić od zapomnienia. Anna Jachnina, ps. Hanna, Hanka (1914–1996)” (wypożyczona z IPN we Wrocławiu; „Życie sportowe żołnierzy polskich w niewoli niemieckiej w latach 1939–1945” (wypożyczona z Centralnego Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach); „Kino i teatr pod okupacją. Polskie środowisko filmowe i teatralne w czasie II wojny światowej” (wypożyczona z Oddziałowego Biura Edukacji IPN w Gdańsku); „Gdzie teraz jesteście dzieci kochane...? – Muzycznie o Powstaniu Warszawskim” (wypożyczona z Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu).
- Ukończono scenariusz do nowej ekspozycji czasowej własnej pt. „Zastępy nadziei. Działalność polskich lekarzy-więźniów w KL Gross-Rosen” oraz pozyskano narzędzia wystawiennicze, m.in. szafy i stoły medyczne z likwidowanej przychodni NZOZ „Zdrowy Sobiećcin” w Wałbrzychu. (Wykonanie projektu graficznego plansz ekspozycyjnych i wernisaż zaplanowano na 2023 r.).

Powiększenie i konserwacja zbiorów:

- Pozyskano 107 j. arch. (w tym 2 oryginalne listy więźniarskie), dla których sporządzono karty katalogowe.
- Odtwarzano kartotekę więźniów KL Gross-Rosen, sporządzono 3078 kartotek alfabetycznych i 1547 kartotek numerycznych więźniów KL, 6 kartotek alfabetycznych i 6 numerycznych więźniów AEL, 26 kart z nazwiskami członków załogi obozu. Do elektronicznej kartoteki więźniów wprowadzono dane z 1017 kartotek.
- Zakończono skanowanie mikrofilmów i mikrofisz. Sprawdzony zbiór przekopiowano do bazy danych „Archiwum”. Do systemu Memoarch wprowadzono 60 listów więźniarskich. Obecnie wszystkie listy, które znajdują się w zbiorach są wprowadzone do systemu Memoarch. Rozpoczęto prace przygotowawcze do utworzenia bazy elektronicznych inwentarzy zbiorów Muzeum, ustalono założenia i wymogi jakie powinny spełniać te bazy.
- Udzielono odpowiedzi w 354 sprawach, z czego 110 stanowiła korespondencja zagraniczna (m.in. z Niemiec, Włoch, Izraela, Szwajcarii, Kanady, USA, Hiszpanii, Belgii, Francji, Holandii, Szkocji, Kazachstanu, Czech, Anglii i Brazylii). Wystawiono jedno zaświadczenie o pobycie w KL Gross-Rosen. Drogą korespondencyjną udzielono informacji o zasobie archiwalnym w 16 sprawach. Dla IPN w Warszawie przygotowano i udostępniono korespondencję więźniarską z rysunkami dotyczącymi Świąt Bożego Narodzenia.
- Ze zbiorów archiwum korzystało 13 osób, które zbierały materiały dotyczące: losów więźniów, ewakuacji podobozów i obozu głównego w 1945 r., komanda Wetterstelle, ekshumacji więźniów AL Fürstenstein, AL Dyhernfurth I, AL Dyhernfurth II, AL Fünfteichen i AL Riese, przygotowano wydruki z wykazem sygnatur do poszczególnych tematów.
- Wydzielono do konserwacji korespondencję więźniarską, w celu sporządzenia kosztorysu prac. Przeprowadzono konserwację 81 oryginalnych listów więźniarskich. Sporządzony został również kosztorys konserwacji zachowawczej 20 więźniarskich ubrań (płaszcz, bluzy, spodnie i suknie). Po analizie kosztorysu wykonano konserwację jednego obiektu (płaszcz więźniarski).
- Rozpoczęto reinwentaryzację zbioru fotografii. W trakcie tych prac utworzony zostanie elektroniczny inwentarz fotografii oraz wykaz fotografii wytypowanych do digitalizacji.
- W czasie prac ekshumacyjnych w latach 2017–2018, prowadzonych przez Komisję Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu IPN Oddział we Wrocławiu odkryto wiele przedmiotów związanych z funkcjonowaniem obozu. Stanowiły one dowody rzeczowe w prowadzonym przez Komisję śledztwie. W 2022 r. przedmioty (wymienione w 3 protokołach) uznane jako zbędne dla dalszego postępowania karnego zostały przekazane do Muzeum Gross-Rosen. Dla tych przedmiotów rozpoczęto przygotowanie dokumentacji, na podstawie której Muzeum wystąpi do WUOZ Delegatury w Wałbrzychu o ich przekazanie w depozyt do zbiorów Muzeum.

- Miejskie Muzeum i Galeria w Svitavy, w Czechach, zwróciła Muzeum Gross-Rosen eksponaty prezentowane na stałej wystawie dotyczącej Oskara Schindlera. Jednocześnie wypożyczono kolejne eksponaty na tę wystawę. Termin zwrotu – 11.05.2025 r.
- Gmina Jelcz Laskowice zwróciła Muzeum eksponaty wypożyczone na wystawę, zorganizowaną z okazji 75. rocznicy wyzwolenia AL Fünfteichen, eksponowaną w Izbie Historii Marki Jelcz w Jelczu-Laskowicach. Wystawa będzie w dalszym ciągu udostępniana, w związku z czym Gmina Jelcz Laskowice zwróciła się do Muzeum o ponowne wypożyczenie eksponatów, na co Muzeum wyraziło zgodę. Termin zwrotu eksponatów – 10.12.2025 r.
- Pracownicy Działu Gromadzenia Zbiorów wzięli udział w Konferencji „Badania proveniencyjne w pracy inwentaryzatora muzealnego i w procesie zarządzania kolekcją” (we Wrocławiu, 19-20.05.2022) oraz w dwudniowym szkoleniu on-line „Digitalizacja w muzeum – forum dyskusyjne o problemach związanych z tworzeniem cyfrowej dokumentacji”.
- W ramach prac związanych z przygotowaniem zbiorów do ewentualnej ewakuacji rozpoczęto kopiowanie inwentarzy dokumentów pisanych i oprawiono je. Wykonano etykiety z kolejną numeracją skrzyń ewakuacyjnych i informacją o ich właścicielu (tj. Muzeum Gross-Rosen) oraz sposobie kontaktu (numer telefonu, adres e-mail). Zakupiono odpowiednie opakowania i materiały do zabezpieczenia i oznakowywania zbiorów przeznaczonych do ewakuacji. Przeprowadzono segregację zbiorów. Sporządzono „Instrukcję ewakuacji zbiorów” i przekazano jej egzemplarze kierownikom działów Muzeum.
- Muzeum prowadzi również bibliotekę, której zadaniem jest gromadzenie możliwie pełnej literatury dokumentalnej, opracowań naukowych i popularnonaukowych, publicystyki, literatury pięknej dot. KL Gross-Rosen oraz publikacji związanych tematycznie z problematyką II wojny światowej, ze szczególnym uwzględnieniem obozów koncentracyjnych i zagłady. Do końca 2022 r. zakupiono i otrzymano w darze łącznie 114 książek.

Wydarzenia kulturalne:

Na terenie Muzeum w Rogoźnicy składano kwiaty pod Pomnikiem-Mauzoleum i zapalano znicze w dniach rocznic ważnych wydarzeń, m.in. 27 stycznia, w rocznicę wyzwolenia KL Auschwitz-Birkenau; 14 czerwca – Narodowy Dzień Pamięci Ofiar Niemieckich Nazistowskich Obozów Koncentracyjnych i Obozów Zagłady; 1 sierpnia, w 78. rocznicę wybuchu Powstania Warszawskiego.

14 maja – odbyła się XXXIV edycja Ogólnopolskiego Biegu Pamięci „Rogoźnica – Gross-Rosen”. Uroczystość organizowana była we współpracy m.in. z Gminą Strzegom, Zrzeszeniem Ludowych Zespołów Sportowych. Wydarzenie łączyło sportową rywalizację z oddaniem hołdu Ofiarom KL Gross-Rosen.

14 maja – podobnie jak w ostatnich latach przed pandemią, Muzeum włączyło się w akcję Europejskiej Nocy Muzeów. Uczestnicy wydarzenia mieli okazję wysłuchać wykładu prof. dr hab. C. E. Króla pt. „Polska i Polacy w propagandzie narodowego socjalizmu w Niemczech w latach 1919-1945”, a także obejrzeć film dokumentalny o historii KL Gross-Rosen, zapoznać się z wystawami, zwiedzić z przewodnikiem teren byłego obozu koncentracyjnego. W tym roku Muzeum przygotowało również zwiedzanie w formie online. Od godz. 22.30 na stronie internetowej udostępniono materiał audiowizualny: Noc Muzeów 2022.

28 maja – odbyło się uroczyste odsłonięcie tablicy poświęconej działalności lekarzy-więźniów, których skierowano do pracy w obozowych barakach szpitalnych. W uroczystości udział wzięli przedstawiciele Dolnośląskiej Izby Lekarskiej, Uniwersytetu Medycznego z Wrocławia, senator RP Dorota Czudowska, delegacje z Gminy Strzegom i Starostwa Powiatowego ze Świdnicy. W czasie spotkania zaprezentowano tematy: „Działalność lekarzy więźniów w KL Gross-Rosen” oraz „Pamięć i wojna”.

6 czerwca – na terenie Muzeum w Rogoźnicy miało miejsce zakończenie XII Marszu Pamięci, zorganizowanego przez Zespół Szkolno-Przedszkolny w Jaroszowie.

25 czerwca – w czeskiej wiosce Choustnikovo Hradiště odbyła się uroczystość upamiętniająca Ofiary „marszów śmierci” z KL Gross-Rosen, współorganizowana przez Czeski Klub Pogranicza Hradec Kralove i Muzeum Gross-Rosen.

4 września – na terenie Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy odbyła się doroczna uroczystość upamiętniająca Ofiary KL Gross-Rosen i II wojny światowej. Po dwóch latach pandemii uroczystość miała ponownie charakter otwarty i wzięło w niej udział kilkaset osób. Na uroczystość przybyli byli więźniowie KL Gross-Rosen oraz kombatancki i inwalidzi wojenni z Dolnego Śląska, Wielkopolski oraz Republiki Czeskiej, przedstawiciele władz państwowych i samorządowych, harcerze i uczniowie okolicznych szkół. Hołd ofiarom hitlerowskiego totalitaryzmu oddało prawie 50 delegacji. Tegoroczną uroczystość uświetniła kompania honorowa 16. Dolnośląskiej Brygady Obrony Terytorialnej wraz z Orkiestrą Reprezentacyjną Wojsk Lądowych z Wrocławia.

Działalność edukacyjna:

W 2022 r. przeprowadzono w szkołach i placówkach oświatowych na Dolnym Śląsku 40 lekcji muzealnych zatytułowanych „Gross-Rosen jako przykład okrucieństwa Trzeciej Rzeszy”, a także w siedzibie Muzeum w Rogoźnicy 43 zajęcia warsztatowe (oparte na samodzielnej pracy uczniów z dokumentami archiwalnymi) z

8 tematów poszerzających wiedzę o KL Gross-Rosen. Łącznie w zajęciach edukacyjnych uczestniczyły 1843 osoby.

Na okres ferii przygotowano dla uczniów propozycję udziału w prelekcji na temat losów młodocianych więźniów obozów koncentracyjnych w czasie II wojny światowej.

Prace naukowo-badawcze:

– Tematy badawcze kontynuowane:

„AL Landeshut – filia KL Gross-Rosen”. Przeprowadzono kwerendy w Archiwum Państwowym w Jeleniej Górze, AP we Wrocławiu i jego Oddziale w Kamieńcu Żąbkowickim; uzupełniono rozdział pracy dotyczący powstania podobozu oraz zagadnienia: transporty z obozu głównego do AL Landeshut; załoga obozowa, warunki życia w obozie, praca więźniów, wydarzenia związane z próbą ewakuacji więźniów.

„Transporty więźniów do i z KL Gross-Rosen”. Prowadzono kwerendę w zbiorach online International Tracing Service, Arolsen oraz KZ-Gedenkstätte Flossenbürg w zakresie dokumentów dot. transportów między KL Gross-Rosen i KL Flossenbürg. Ustalono zakres numeryczny transportu przywiezionego do KL Gross-Rosen z więzienia w Radogoszczu ok. 15-16.11.1944 r. Ustalono transport ok. 300 więźniów żydowskich przywiezionych jesienią 1944 r. z ZAL Faulbrück do obozu głównego Gross-Rosen. Prowadzono kwerendę w zbiorach własnych Muzeum i uzupełniano wiedzę nt. transportów więźniów kierowanych do KL Gross-Rosen w pierwszej połowie stycznia 1944 r. (transporty skierowane przez gestapo we Wrocławiu i jego placówki terenowe, gestapo w Sosnowcu oraz więźniowie przejęci ze zlikwidowanego ZALfJ w Dyhernfurth).

„Żydzi węgierscy w KL Gross-Rosen”. Prowadzono kwerendę zbiorów pozyskanych z Bundesarchiv w Ludwigsburgu.

„Żydzi polscy w obozach koncentracyjnych na terenie III Rzeszy”. Temat podjęto w ramach współpracy z Żydowskim Instytutem Historycznym, realizującym projekt poświęcony zagładzie Żydów polskich.

– Tematy badawcze zakończone:

„Rewiry w KL Gross-Rosen”. Zakończono pisanie pracy pt. „»Lecznictwo« w Konzentrationslager Gross-Rosen (1940-1945)” oraz prace redakcyjne do wydania publikacji drukiem.

– Podjęto kwerendy w zbiorach Muzeum dotyczące dwóch zagadnień szczegółowych: oczyszczalni ścieków oraz ogrodnictwa na terenie obozu głównego Gross-Rosen. Zadaniem docelowym jest opracowanie informacji na dwie kolejne stendy.

– Przygotowano (kwerendy archiwalna i biblioteczna) i przeprowadzono 2 wyjazdy w teren, celem wykonania dokumentacji filmowo-fotograficznej dotyczącej: 1/ lokalizacji FAL Ludwigsdorf w Ludwikowicach Kłodzkich, 2/ lokalizacji Werku nr 3 – miejsca pracy więźniów AL Landeshut.

– Przetłumaczono z jęz. francuskiego publikację Shlomo Wajnbauma, „Simon: memories d'un autre monde”, wspomnienia belgijskiego więźnia KL Gross-Rosen oraz z jęz. niderlandzkiego książkę Emile Samyn, „Mijn naam was een nummer”.

– Rozpoczęto przygotowanie do druku (uzupełnienia i poprawki) II wydania publikacji pt. „Szkice z historii Konzentrationslager Gross-Rosen”.

Wydawnictwa:

Wydano drukiem książkę D. Suli, „»Lecznictwo« w Konzentrationslager Gross-Rosen (1940–1945)” (nakład 500 egz.). Dodrukowano wspomnienia A. Kajzera „Za drutami śmierci” (nakład 2000 egz.)

Wydrukowano – przygotowane we własnym zakresie (w programie graficznym Corel) – ulotki „Muzeum Gross-Rosen – Miejsce Pamięci”(w j. polskim, czeskim, angielskim, niemieckim, łącznie 5000 egz.) oraz ulotkę „Gross-Rosen – Muzeum bez barier” (1000 egz.). Ulotki te zamieszczone są również na stronie internetowej Muzeum (do pobrania).

Współpraca krajowa i zagraniczna:

– Wykonywano kwerendy archiwalne i wydawano opinie dla Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu we Wrocławiu oraz dla Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa – Oddział IPN we Wrocławiu.

– Kontynuowano współpracę z Politechniką Warszawską – projekt „Badania topografii niemieckich obozów” oraz z Ośrodkiem „Pamięć i Przyszłość”.

– W Muzeum w Rogoźnicy odbyło się spotkanie z holenderskim badaczem, zainteresowanym marszem śmierci z Blechhammer oraz holenderskich obywateli osadzonych w KL Gross-Rosen, a także spotkanie z dyrektorem Instytutu Martin-Springer Uniwersytetu Północnej Arizony i grupą edukatorów z Arizony – rozmawiano o działalności Muzeum Gross-Rosen oraz pracach związanych z tłumaczeniem i wydaniem przez Muzeum wspomnień więźniarki KL Gross-Rosen.

– W ramach projektu „Wrocław i Falstad nie zapomną! Polskie i norweskie spojrzenie na totalitaryzmy...” wizytę w Miejscu Pamięci w Rogoźnicy złożyli przedstawiciele norweskiego Centrum Falstad oraz Ośrodka „Pamięć i Przyszłość”.

Wizytę w Muzeum złożył także dyrektor Fundacji Saksońskie Miejsca Pamięci dr Markus Pieper.

- W ramach współpracy ze Stowarzyszeniem Pierwszych Osadników Ziemi Dolnobrzeskiej przeprowadzono kwerendę w zbiorach własnych Muzeum, przygotowując materiały na wystawę na temat filii KL Gross-Rosen – Dyhernfurth I i II w Brzegu Dolnym.
- Na zaproszenie Instytutu Solidarności i Męstwa im. Witolda Pileckiego, wygłoszono (online) wykład „Obóz koncentracyjny Gross-Rosen jako rezerwar taniej siły roboczej”.
- W ramach współpracy z Ośrodkiem „Pamięć i Przyszłość” przekazano skany zdjęć z filii KL Gross-Rosen, które znajdowały się na terenie Wrocławia. Zdjęcia wzbogacą aplikację mobilną „Wrocław Pamięta”.
- Z Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku wymieniono się nowymi publikacjami.
- W ramach współpracy z Żarowską Izbą Historyczną, 30 września 2022 wygłoszono wykład „Żydzi polscy w Konzentrationslager Gross-Rosen”.
- Udzielano informacji dot. historii KL Gross-Rosen oraz losów więźniów – w odpowiedzi na pytania rodzin więźniów, indywidualnych badaczy regionalistów, uczniów i studentów oraz instytucji z kraju i zagranicy.
- Uczestniczono: w XIII Ogólnopolskiej Konferencji „Auschwitz i Holokaust na tle zbrodni ludobójstwa w XX i XXI w. Co warto, co się opłaca: Sprawiedliwi a kolaboranci”; IV Międzynarodowej Konferencji Medical Review Auschwitz: Medicine Behind the Barbed Wire; w Międzynarodowej Konferencji Naukowej pt. „Obozy niemieckie w latach 1939-1945 – aktualny stan badań”, zorganizowanej w Olsztynie przez Instytut Północny im. Wojciecha Kętrzyńskiego i Towarzystwo Naukowe im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie; w „XI-XIII Forum Pamięci. Seminarium muzeów martyrologicznych” w Sztutowie, zorganizowanym przez Muzeum Stutthof i Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau, pracownik Muzeum Gross-Rosen wygłosił prelekcję pt. „Gdy nadejdzie noc... Miejsce Pamięci z innej perspektywy”, uzupełnione multimedialną prezentacją.

Promocja:

Na stronie internetowej Muzeum oraz na FB zamieszczano na bieżąco informacje o wydarzeniach w Muzeum Gross-Rosen. Wysyłano informacje do zamieszczenia na stronie internetowej cojestgrane.pl – ogólnopolski informator kulturalny, a także na stronie DOKiS (Dolnośląska Kultura i Sztuka), w części dotyczącej Muzeum Gross-Rosen.

Do osób, które zgłosiły chęć otrzymywania, wysyłany jest (za pomocą programu Word Press) newsletter Muzeum Gross-Rosen z informacjami dot. organizowanych w Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy wystaw, uroczystości rocznicowych i innych ważnych wydarzeń. Informacje takie przekazywane są także na bieżąco do prasy lokalnej, radia i telewizji.

Podczas Targów Książki Regionalnej Silesiana we Wrocławiu wygłoszono prelekcję zatytułowaną „Poznaj to miejsce”, w której przedstawiono informacje na temat obozu koncentracyjnego Gross-Rosen oraz Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy.

Inwestycje:

Dzięki dotacjom celowym Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w 2022 r. Muzeum zrealizowało następujące zadania:

- „Zakup systemu wypompowywania wody z historycznego kamieniołomu, znajdującego się w Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy” – zgodnie z zawartą umową 37/DF-V/JK/2022, dotyczącą udzielenia dotacji celowej na wydatki inwestycyjne. Zadanie zrealizowane; w lipcu 2022 podpisano protokół odbioru.
- „Remont budynku łaźni obozowej” – zgodnie z zawartą umową 146/DF-VII/2022, dotyczącą udzielenia dotacji celowej na wydatki bieżące. Zadanie zrealizowane; we wrześniu 2022 podpisano protokół odbioru.
- „Remont budynku bramy głównej na terenie Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy” – zgodnie z zawartą umową 161/DF-VII/2022, dotyczącą udzielenia dotacji celowej na wydatki bieżące. Zadanie zrealizowane; w grudniu 2022 podpisano protokół odbioru.
- „Prace remontowo-konserwatorskie trzech biegów schodów terenowych” – zgodnie z zawartą umową 283/DF-VII/2022, dotyczącą udzielenia dotacji celowej na wydatki bieżące. Zadanie zrealizowane; we wrześniu podpisano protokół odbioru.
- W 2022 roku kontynuowano, rozpoczęte w 2021 r., prace w ramach zadania: „Konservacja i częściowa rekonstrukcja betonowych słupów ogrodzeniowych”. Zadanie wymaga dużej ilości badań, prób i konsultacji, dlatego realizacja całości zadania trwać będzie kilka lat i podzielona jest na etapy. W I półroczu 2022 wykonany został I etap przewidzianych na ten rok prac, tzn. programy badań oraz uzyskano pozwolenia konserwatorskie na przeprowadzenie tych badań. Kolejny etap, czyli wykonanie pilotażowych badań fizycznych i mechanicznych oraz diagnostyka słupów, zrealizowano we wrześniu 2022. Wykonawca dostarczył dokumentację, która będzie podstawą do dalszych badań planowanych na 2023 rok.
- Wykonane zostały projekty prac konserwatorsko-remontowych dla zadań planowanych do realizacji (w miarę pozyskania środków finansowych) w kolejnych latach: „Prace remontowo-konserwatorskie dwóch murów oporowych (po południowej stronie dawnej łaźni i baraków przyjęcia transportu KL Gross-Rosen)”, „Remont i izolacje przeciwwilgociowe części dawnego kasyna SS KL Gross-Rosen”. Dla zadań uzyskano pozwolenia konserwatorskie oraz decyzje starosty o pozwoleniu na budowę.
- W październiku 2022 zakupiono licencję oprogramowania do obsługi kadr, księgowości, handlu i ewidencji majątku oraz rozpoczęto prace wdrożeniowe. Zadanie w trakcie realizacji, planowane zakończenie to koniec

lutego 2023. Wdrażanie przebiega wieloetapowo, bez problemów, nie przewidujemy zmiany terminu zakończenia realizacji.

– W październiku 2022 roku Muzeum zakupiło (ze środków własnych) podwójny kojec wraz z ocieplanymi budami dla psów stróżujących w Muzeum oraz zleciło wykonanie planu tyflograficznego głównego budynku ekspozycyjnego. Plan tyflograficzny dla osób niewidomych został dostarczony i zamontowany w Muzeum w połowie grudnia 2022 roku.

Zagrożenie działalności instytucji

1/ Problemy kadrowe

Muzeum Gross-Rosen położone jest, w sensie geograficznym, pomiędzy dwiema wsiami: Rogoźnicą i Kostrzą, które stanowią w praktyce bezpośrednie zaplecze kadrowe. Rosnąca frekwencja odwiedzających (ponad 40 tys., przy średniej z lat poprzednich 30 tys. odwiedzających) wymaga wzrostu zatrudnienia przewodników muzealnych ze znajomością języków obcych (j. niemiecki, angielski – aktualnie są to tylko dwie pracownice). Przy relatywnie niskich płacach pozyskanie takiego, nowego pracownika z oddalonych (mniej lub bardziej) miejscowości (np. ze Strzegomia, Świdnicy, Świebodzic czy Wałbrzycha) jest praktycznie bardzo mało realne, ponieważ dochodzą koszty dojazdu samochodem prywatnym – środki komunikacji publicznej jeżdżą rzadko i godziny ich pracy nie pokrywają się z godzinami pracy przewodników muzealnych (w sezonie turystycznym Muzeum czynne jest od godz. 8.00 do godz. 17.00). Do pracy w Muzeum w Rogoźnicy dojeżdżają wszyscy pracownicy, w związku z czym podwyższenie płac tylko wybranym zaburzyłoby radykalnie strukturę wynagrodzeń i najprawdopodobniej doprowadziło do protestów pracowniczych. Jedynym realnym rozwiązaniem tego problemu jest istotnie duża podwyżka płac wszystkich pracowników Muzeum Gross-Rosen. Problem ten się rozszerza również na pracowników technicznych. Oprócz stałej "konkurencji" zatrudnieniowo-płacowej, licznych na tym terenie zakładów kamieniarskich, pojawił się nowy konkurent w postaci zakładów „Mercedesa” w oddalonym od Rogoźnicy o 12 km Jaworze. Planowane przez ten zakład zatrudnienie na poziomie 1000 pracowników wydrenuje pobliski rynek pracy w pełnym zakresie. Dlatego też Muzeum musi być, w sensie wysokości płac dla tej kategorii pracowników, zdecydowanie konkurencyjne.

2/ Zagrożenia wynikające ze wzrostu poziomu wody gruntowej i poopadowej w zalany przez nią historycznym kamieniołomie Gross-Rosen i konsekwencje tego stanu rzeczy

Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy obejmuje teren ponad 44 ha byłego niemieckiego nazistowskiego obozu koncentracyjnego i zagłady, wpisanego do rejestru zabytków wraz z historycznym kamieniołomem – miejscem pracy, cierpienia i śmierci obywateli Polski i 23 krajów Europy. W latach sześćdziesiątych XX wieku zakończono wydobywanie granitu w historycznym wyrobisku i tym samym zaprzestano wypompowywania z jego dna wód gruntowych i poopadowych. Przez kolejne lata ich poziom wzrósł do ok. 28 metrów i na tym poziomie się ustabilizował aż mniej więcej do roku 2005. Po tym czasie poziom wody w kamieniołomie zaczął się ponownie podnosić, w związku z tym Muzeum zleciło Politechnice Wrocławskiej opracowanie ekspertyzy hydrogeologicznej i geologicznej, której celem było ustalenie przyczyn tego zjawiska. Jeden z wniosków ekspertyzy to wykonanie projektu stacji pomp stabilizujących poziom wody w historycznym kamieniołomie. Pod koniec października 2020 r. wystąpiliśmy do Wód Polskich z wnioskiem o pozwolenie wodnoprawne, na podstawie którego będziemy mogli poczynić dalsze kroki, w celu odpompowania wody z kamieniołomu, takie jak zakup pompy i węży. W połowie czerwca 2021 otrzymaliśmy pozytywną opinię Wód Polskich.

Konsekwencje wzrostu poziomu wody w historycznym kamieniołomie i wynikającego stąd wzrostu ciśnienia wody na jego dno i ściany, mogą powodować podziemny przepływ wody na teren Muzeum pod fundamentami historycznych obiektów budowlanych i je uszkadzać. Należy zaznaczyć, że kamieniołom znajduje się powyżej poziomu pozostałej części Muzeum i odchodząca woda może przepływać podziemnymi niszczyć zachowane obiekty Muzeum czego przykładem jest była łaźnia więźniarska.

W tym roku, dzięki wsparciu finansowemu MKiDN, rozpoczęto wypompowywanie wody z historycznego kamieniołomu Gross-Rosen.

3/ Zagrożenia inne

Cały teren Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy i wszystkie obiekty kubaturowe objęte są systemem telewizji obserwacyjnej i systemem alarmu przeciwpożarowego. Coraz częściej występujące wyładowania atmosferyczne uszkadzają zabezpieczenia przepięciowe obydwu tych systemów, a czasem indukcyjnie same urządzenia, pomimo bieżącej ich konserwacji i nadzoru. Skala tych uszkodzeń jest każdorazowo inna, ale zawsze łączy się z koniecznością ich natychmiastowej naprawy i pokrycia jej kosztów. Przykładem jest awaria systemu alarmu pożarowego i telewizji obserwacyjnej, jaka nastąpiła w 2017 r. na skutek silnej burzy i wyładowań atmosferycznych. Awaria została usunięta. Koszt napraw wyniósł 73 669,62 zł. Postępowanie likwidacyjne w firmie ubezpieczeniowej T.U. Gothaer zostało zakończone i cała ww. kwota została Muzeum zwrócona przez ubezpieczyciela. Niestety, tego typu zagrożenia są ciągle aktualne i potencjalnie możliwe do wystąpienia. Ostatni przypadek miał miejsce w czerwcu 2022 r. Na skutek burzy i przepięcia elektrycznego uszkodzeniu uległo urządzenie sieciowe. Szacunkowa wartość szkody 2600,00 zł.

Załącznik 3b
do sprawozdania za 2022 r. –
Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy.
Niemiecki nazistowski obóz koncentracyjny
i zagłady (1940-1945)

Nagrody:

Wręzione: 14.05.2022 r. odbyła się XXXIV edycja Ogólnopolskiego Biegu Pamięci „Rogoźnica – Gross-Rosen”, organizowanego we współpracy z Gminą Strzegom i Zrzeszeniem Ludowych Zespołów Sportowych.

Sześciu uczestnikom biegu przełajowego, którzy jako pierwsi ukończyli bieg, wręczono nagrody – zestawy publikacji nt. KL Gross-Rosen.